

॥ तैत्तिरीय ब्राह्मणम् ॥

॥ पञ्चमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके पञ्चमः प्रपाठकः ॥

स॒त्यं प्रप॑द्ये। ऋ॒तं प्रप॑द्ये। अ॒मृतं प्रप॑द्ये। प्र॒जाप॑तेः प्रि॒यां
त॒नुव॑म॒ना॒र्ता॒ प्रप॑द्ये। इ॒दम॑हं प॑ञ्चद॒शेन॑ वज्र॑ण। द्विष॑न्तं भ्रातृ॒व्यम॑व
क्रामामि। योऽ॒स्मान्द्वेष्टि॑। यं च॑ व॒यं द्विष्मः॑। भूर्भुवः॑ सु॒वः। हिम्॥१॥
स॒त्यं दश॑॥

[१]

प्र वो॒ वाजा॑ अ॒भिद्य॑वः। ह॒विष्म॑न्तो घृ॒ताच्या॑। दे॒वाञ्जि॑गाति
सु॒म्रयुः॑। अ॒ग्न आया॑हि वी॒तये॑। गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये। नि होता॑ स॒थिस्
ब॒रुहि॑षि। तं त्वा॑ स॒मिद्धि॑र॒ङ्गिरः॑। घृ॒तेन॑ वर्धयामसि। बृ॒हच्छो॑चा
यवि॑ष्ठ्य। स नः॑ पृ॒थुः श्र॒वाय्य॑म्॥२॥

अच्छा॑ दे॒व वि॒वास॑सि। बृ॒हद॑ग्रे सु॒वीर्य॑म्। ई॒डेन्यो॑
नम॑स्य॒स्तिरः॑। तमा॑सि द॒र्शतः॑। स॒मग्नि॑रि॒ध्यते॑ वृषा॑। वृषो॑ अ॒ग्निः
समि॑ध्यते। अ॒श्वो न दे॑ववा॒हनः॑। त॑ ह॒विष्म॑न्त ई॒डते॑। वृष॑णं त्वा
व॒यं वृष॑न्। वृषा॑णः स॒मिधी॑महि॥३॥

अ॒ग्रे दी॑द्यतं बृ॒हत्। अ॒ग्निं दू॑तं वृ॒णीम॑हे। होता॑रं वि॒श्ववे॑दसम्।
अ॒स्य य॑ज्ञस्य सु॒क्रतु॑म्। स॒मिध्य॑मानो अ॒ध्वरे॑। अ॒ग्निः पा॑व॒क ई॒ड्यः॑।
शो॒चिष्के॑ श॒स्तमी॑महे। स॒मिद्धो॑ अ॒ग्न आ॑हुत। दे॒वान् य॑क्षि स्व॒ध्वर॑।

त्व॑ हि ह॒व्य॒वाड॑सि॒ । आ जु॑होत दु॒व॒स्यत॑ । अ॒ग्निं प्र॑य॒त्य॒ध्वरे॑ ।
 वृ॒णी॒ध्व॑ ह॒व्य॒वाह॑नम् । त्वं वरु॑ण उ॒त मि॒त्रो अ॒ग्ने । त्वां वर्ध॑न्ति
 म॒तिभि॑र्व॒सि॒ष्ठाः । त्वे वसु॑ सु॒षण॒नानि॑ सन्तु । यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभिः॑
 सदा॑ नः ॥ ४ ॥

श्र॒वाय्य॑मि॒धीम॒ह्यसि॑ स॒प्त च॑ ॥ [२]

अ॒ग्ने म॒हा॑ अ॒सि ब्रा॒ह्मण॑ भार॒त । असा॒वसौ॑ । दे॒वेद्धो॑ मन्वि॒द्धः ।
 ऋषि॑ष्टुतो॒ विप्रा॑नु॒मदि॑तः । क॒वि॒श॒स्तो ब्र॒ह्म॑स॒ शितो॑ घृ॒ताह॑वनः ।
 प्र॒णीर्य॑ज्ञाना॑म् । र॒थीर॑ध्व॒राणा॑म् । अ॒तूर्तो॑ होता॑ । तू॒र्णिर्ह॑व्य॒वाट् ।
 आ॒स्पात्रं॑ जु॒हूर्दे॒वाना॑म् ॥ ५ ॥

च॒म॒सो दे॒व॒पानः॑ । अ॒रा॑ इ॒वाग्ने॑ नेमि॒र्दे॒वाः स्त्वं प॑रिभूर॑सि । आ
 वह॑ दे॒वान् यज॑मानाय । अ॒ग्निम॑ग्र॒ आव॑ह । सोम॒माव॑ह । अ॒ग्निमाव॑ह ।
 प्र॒जाप॑ति॒माव॑ह । अ॒ग्नीषो॑मा॒वाव॑ह । इन्द्रा॒ग्नी आव॑ह । इन्द्र॒माव॑ह ।
 म॒हेन्द्र॒माव॑ह । दे॒वा॑ अ॒ज्य॒पा॑ आव॑ह । अ॒ग्नि॑ हो॒त्रायाऽऽव॑ह ।
 स्वं म॑हि॒मान॒माव॑ह । आ चा॑ग्ने दे॒वान् वह॑ । सु॒यजा॑ च यज
 जा॒तवे॑दः ॥ ६ ॥

दे॒वाना॑मिन्द्र॒मा वह॑ षट् च॑ ॥ [३]

अ॒ग्निर्हो॒ता वे॒त्व॒ग्निः । हो॒त्रं वै॑त्तु प्रावि॒त्रम् । स्मो व॒यम् ।
 सा॒धु ते॑ यज॒मान॑ दे॒वता॑ । घृ॒तव॑तीमध्व॒र्यो सु॒च॒मास्य॑स्व । दे॒वायु॑व॒
 वि॒श्ववा॑राम् । ई॒डा॑म॒है दे॒वा॑ ई॒डे॒न्यान् । न॒म॒स्याम॑ न॒म॒स्यान् ।
 यजा॑म॒ य॒ज्ञिया॑न् ॥ ७ ॥

अ॒ग्निर॒होता॒ नव॑॥ _____ [४]

स॒मिधो॑ अ॒ग्न आ॒ज्य॑स्य वियन्तु। तनून॑पा॒दग्न॒ आ॒ज्य॑स्य
वेतु। इ॒डो अ॒ग्न आ॒ज्य॑स्य वियन्तु। ब॒र्हि॒र॒ग्न आ॒ज्य॑स्य वेतु।
स्वाहा॒ऽग्निम्। स्वाहा॒ सोमम्। स्वाहा॒ऽग्निम्। स्वाहा॑ प्र॒जाप॑तिम्।
स्वाहा॒ऽग्नीषो॑मौ। स्वाहे॑न्द्रा॒ग्नी। स्वाहे॑न्द्रम्। स्वाहा॑ महे॑न्द्रम्। स्वाहा॑
देवा॑ः आ॒ज्य॒पान्। स्वाहा॒ऽग्निः हो॒त्राञ्जु॑षा॒णाः। अ॒ग्न आ॒ज्य॑स्य
वियन्तु॥८॥

इन्द्रा॒ग्नी प॑ञ्च च॥ _____ [५]

अ॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ जङ्घनत्। द्र॒विण॑स्युर्वि॒प॒न्यया॑। समि॑द्धः शु॒क्र
आहु॑तः। जुषा॒णो अ॒ग्निरा॒ज्य॑स्य वेतु। त्व॑ः सो॒मासि॑ सत्प॑तिः।
त्व॑ः राजो॒त वृ॑त्र॒हा। त्वं भ॒द्रो अ॑सि॒ क्रतुः॑। जुषा॒णः सोम॑
आ॒ज्य॑स्य ह॒विषो॑ वेतु। अ॒ग्निः प्र॒त्नेन॑ जन्म॑ना। शु॒म्भान॑स्त॒नुव॑ः
स्वाम्। क॒विर्वि॑प्रेण वावृ॒धे। जुषा॒णो अ॒ग्निरा॒ज्य॑स्य वेतु। सोम॑
गीर्भि॑ष्वा व॒यम्। व॒र्धया॑मो वचो॒विदः॑। सु॒मृ॒डी॒को न॒ आवि॑श।
जुषा॒णः सोम॑ आ॒ज्य॑स्य ह॒विषो॑ वेतु॥९॥

स्वा॑ षट् च॥ _____ [६]

अ॒ग्निर्मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत्। पतिः॑ पृथि॒व्या अ॒यम्। अ॒पाः
रेता॑सि जिन्वति। भुवो॑ य॒ज्ञस्य॒ रज॑सश्च ने॒ता। यत्रा॑ नि॒युद्धिः
सच॑से शि॒वाभिः॑। दि॒वि मूर्धा॑नं दधिषे सुव॒र्षाम्। जि॒ह्वाम॑ग्रे चकृषे

हव्यवाहम्। प्रजापते न त्वदेतान्यन्यः। विश्वा जातानि परि ता
बभूव। यत्कामास्ते जहुमस्तं नो अस्तु॥१०॥

वयं स्याम पतयो रयीणाम्। स वेद पुत्रः पितरं स
मातरम्। स सूनुर्भुवत्स भुवत्पुनर्मघः। स द्यामौर्णोदन्तरिक्षं स
सुवः। स विश्वा भुवो अभवत्स आभवत्। अग्नीषोमा सवेदसा।
सहूती वनतङ्गिरः। सन्देवत्रा बभूवथुः। युवमेतानि दिवि रोचनानि।
अग्निश्च सोमं सक्रतू अधत्तम्॥११॥

युवं सिन्धूं रभिशंस्तेरवद्यात्। अग्नीषोमावमुञ्चतं गृभीतान्।
इन्द्राग्नी रोचना दिवः। परि वाजेषु भूषथः। तद्वाञ्छेति प्रवीर्यम्।
श्वथद्वृत्रमुत संनोति वाजम्। इन्द्रा यो अग्नी सहूरी सपर्यात्।
इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरैः। सहस्तमा सहसा वाजयन्ता। एन्द्रं
सानसि रयिम्॥१२॥

सजित्वानं सदासहम्। वर्षिष्ठमूतये भर। प्रसंसाहिषे
पुरुहूत शत्रून्। ज्येष्ठस्ते शुष्मं इह रातिरंस्तु। इन्द्रा भर दक्षिणेना
वसूनि। पतिः सिन्धूनामसि रेवतीनाम्। महां इन्द्रो य ओजंसा।
पर्जन्यो वृष्टिमां इव। स्तोमैर्वत्सस्य वावृधे। महां इन्द्रो
नृवदाचर्षणिप्राः॥१३॥

उत द्विबर्हा अमिनः सहोभिः। अस्मद्रियं ग्वावृधे वीर्याय।
उरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर्भूत। पिप्रीहि देवा उशतो यविष्ठ।

विद्वां ऋतूँर्ऋतुपते यजेह। ये दैव्यां ऋत्विजस्तेभिरग्ने। त्वं
 होतृणामस्यायं जिष्ठः। अग्निं स्विष्टकृतम्। अयां इग्निरग्नेः प्रिया
 धामानि। अयादृत्सोमस्य प्रिया धामानि॥१४॥

अयां इग्नेः प्रिया धामानि। अयां दृजापतेः प्रिया धामानि।
 अयां इग्नीषोमयोः प्रिया धामानि। अयां इन्द्राग्नियोः प्रिया धामानि।
 अयां इन्द्रस्य प्रिया धामानि। अयां णमहेन्द्रस्य प्रिया धामानि।
 अयां देवानां माज्यपानां प्रिया धामानि। यक्षदग्नेरहोतुः प्रिया
 धामानि। यक्षत्स्वं महिमानम्। आयं जतामेज्या इषः। कृणोतु सो
 अंध्वरा जातवेदाः। जुषतां हविः। अग्ने यद्य विशो अंध्वरस्य
 होतः। पावकं शोचे वेष्ट्वं हि यज्वां। ऋता यं जासि महिना
 वियद्भूः। हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य॥१५॥

अस्त्वधत्तं रयिं चरषणिप्राः सोमस्य प्रिया धामानीषः षट्॥ [७]

उपहूतं रथन्तरं सह पृथिव्या। उप मा रथन्तरं सह
 पृथिव्या ह्वयताम्। उपहूतं वामदेव्यं सहान्तरिक्षेण। उप मा
 वामदेव्यं सहान्तरिक्षेण ह्वयताम्। उपहूतं बृहत्सह दिवा। उप
 मा बृहत्सह दिवा ह्वयताम्। उपहूताः सप्त होत्राः। उप मा सप्त
 होत्रा ह्वयन्ताम्। उपहूता धेनुः सहर्षभा। उप मा धेनुः सहर्षभा
 ह्वयताम्॥१६॥

उपहूतो भक्षः सखा। उप मा भक्षः सखा ह्वयताम्।
 उपहूतां (४) हो। इडोपहूता। उपहूतेडा। उपो अस्मा इडा

ह्ययताम्। इडोपंहता। उपंहूतेडा। मान्वी घृतपंदी मैत्रावरुणी।
ब्रह्म देवकृतमुपंहतम्॥१७॥

दैव्या अध्वर्यव उपंहताः। उपंहता मनुष्याः। य इमं यज्ञमवान्।
ये यज्ञपतिं वर्धन्। उपंहते द्यावापृथिवी। पूर्वजे ऋतावरी। देवी
देवपुत्रे। उपंहतोऽयं यजमानः। उत्तरस्यान्देवयज्यायामुपंहतः।
भूयसि हविष्करणे उपंहतः। दिव्ये धामन्नुपंहतः। इदं मै देवा
हविर्जुषन्तामिति तस्मिन्नुपंहतः। विश्वमस्य प्रियमुपंहतम्। विश्वस्य
प्रियस्योपंहतस्योपंहतः॥१८॥

सहर्षभा ह्ययतामुपंहतं हविष्करणे उपंहतश्चत्वारि च॥—————[८]

देवं बरुहिः। वसुवने वसुधेयस्य वेतु। देवो नराशंसः।
वसुवने वसुधेयस्य वेतु। देवो अग्निः स्विष्टकृत्। सुद्रविणा
मन्द्रः कविः। सत्यमन्मायजी होता। होतुर्होतुरायजीयान्।
अग्ने यान्देवानयाद। यां अपिप्रेः। ये ते होत्रे अमंथसत।
तां संसनुषीं होत्रान्देवङ्गमाम्। दिवि देवेषु यज्ञमेरयेमम्।
स्विष्टकृच्चाग्ने होताऽभूः। वसुवने वसुधेयस्य नमोवाके वीहि॥१९॥
अपिप्रेः पञ्च च॥—————[९]

इदं द्यावापृथिवी भद्रमभूत्। आर्धं सूक्तवाकम्। उत
नमोवाकम्। ऋध्यास्मं सूक्तोच्यमग्ने। त्वं सूक्तवागसि। उपश्रितो
दिवः पृथिव्योः। ओमन्वती तेऽस्मिन् यज्ञे यजमान द्यावापृथिवी

स्ताम्। शङ्गये जीरदानू। अत्रंसू अप्रवेदे। उरुगव्यूती अभयं
कृतौ॥ २०॥

वृष्टिद्यावा रीत्यापा। शम्भुवौ मयोभुवौ। ऊर्जस्वती च
पयस्वती च। सूपचरणा च स्वधिचरणा च। तयोराविदि।
अग्निरिदं हविरंजुषत। अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। सोमं
इदं हविरंजुषत। अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। अग्निरिदं
हविरंजुषत॥ २१॥

अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। प्रजापतिरिदं हविरंजुषत।
अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। अग्नीषोमाविदं हविरंजुषेताम्।
अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम्। इन्द्राग्नी इदं हविरंजुषेताम्।
अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम्। इन्द्र इदं हविरंजुषत।
अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। महेन्द्र इदं हविरंजुषत॥ २२॥

अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। देवा आज्यपा आज्यमजुषन्त।
अवीवृधन्त महो ज्यायोऽकृत। अग्निर्होत्रेणेदं हविरंजुषत।
अवीवृधत् महो ज्यायोऽकृत। अस्यामृधद्धोत्रायान्देवङ्गमायाम्।
आशास्तेऽयं यजमानोऽसौ। आयुरा शास्ते। सुप्रजास्त्वमा शास्ते।
सजातवनस्यामा शास्ते॥ २३॥

उत्तरान्देवयज्यामा शास्ते। भूयो हविष्करणमा शास्ते। दिव्यं
धामा शास्ते। विश्वं प्रियमा शास्ते। यदनेन हविषाऽऽशास्ते।

तद॑श्या॒त्तद॑ध्यात्। तद॑स्मै दे॒वा रा॑सन्ताम्। तद॑ग्नि॒र्दे॒वो दे॒वेभ्यो॑
वन॑ते। व॒यम॒ग्नेर्मानु॑षाः। इष्टं च॑ वी॒तं च॑। उ॒भे च॑ नो॒ द्यावा॑पृथि॒वी
अ॒हं स॑स्पाताम्। इ॒ह ग॑ति॒र्वाम॑स्ये॒दं च॑। नमो॑ दे॒वेभ्यः॑॥ २४॥

अ॒भयं॑ कृ॒ताव॑कृ॒ताग्नि॑रि॒दं ह॒विर॑जुषत महेन्द्र इ॒दं ह॒विर॑जुषत
सजा॑तवन॒स्यामा श॑स्ते वी॒तं च॒ त्रीणि॑ च॥ [१०]

तच्छृ॑ं योरावृ॑णीमहे। गा॒तुं य॒ज्ञाय॑। गा॒तुं य॒ज्ञप॑तये। दै॒वी
स्व॒स्तिर॑स्तु नः। स्व॒स्तिर्मा॑नु॒षेभ्यः॑। ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भेष॒जम्। शं
नो॑ अस्तु द्वि॒पदै॑। शं चतु॑ष्पदे॥ २५॥

तच्छृ॑ं योर॒ष्टौ॥ [११]

आप्या॑यस्व॒ सन्ते॑। इ॒ह त्व॑ष्टा॒रम॑ग्रि॒यं तन्न॑स्तुरी॒पम्। दे॒वानां॑
पत्नी॑रुश॒तीर॑वन्तु नः। प्रा॒वन्तु॑ नस्तु॒जये॑ वाज॑सातये। याः पार्थि॑वासो
या अ॒पाम॑पि॒ व्र॒ते। ता नो॑ दे॒वीः सु॒हवाः॒ शर्म॑ यच्छ॒ता। उ॒त ग्रा
वि॑यन्तु दे॒वप॑त्नीः। इन्द्रा॑ण्य॒ग्राय्य॑श्चिनी॒ राट्। आ रोद॑सी वरुणा॒नी
शृ॑णोतु। वि॒यन्तु॑ दे॒वीर्य॑ ऋ॒तुर्जनी॑नाम्॥ २६॥

अ॒ग्निर्हो॑ता गृ॒हप॑तिः स राजा॑। वि॒श्वा वेद॑ जनि॒मा जा॑तवे॒दाः।
दे॒वाना॑मु॒त यो म॑र्त्या॒नाम्। यजि॑ष्ठः स प्र य॑जतामृ॒तावा॑। व॒यमुं॑ त्वा
गृ॒हप॑ते॒ जना॑नाम्। अ॒ग्ने अ॑कर्म स॒मिधा॑ बृ॒हन्त॑म्। अ॒स्थूरि॑ णो॒
गा॒रुह॑पत्यानि सन्तु। ति॒ग्मेन॑ न॒स्तेज॑सा स॒शिश॑ाधि॥ २७॥

जनी॑नाम॒ष्टौ च॑॥ [१२]

उप॑हूत॒ः रथ॑न्त॒रः स॒ह पृ॑थि॒व्या। उप॑ मा रथ॑न्त॒रः स॒ह
पृ॑थि॒व्या ह॑यताम्। उप॑हूतं वाम॑दे॒व्यः स॒हान्तरि॑क्षेण। उप॑ मा
वाम॑दे॒व्यः स॒हान्तरि॑क्षेण ह॑यताम्। उप॑हूतं बृ॒हत्स॒ह दि॒वा। उप॑
मा बृ॒हत्स॒ह दि॒वा ह॑यताम्। उप॑हूताः स॒प्त हो॒त्राः। उप॑ मा स॒प्त
हो॒त्रा ह॑यन्ताम्। उप॑हूता धे॒नुः स॒हर॑ष॒भा। उप॑ मा धे॒नुः स॒हर॑ष॒भा
ह॑यताम्॥ २८॥

उप॑हूतो भ॒क्षः स॒खा। उप॑ मा भ॒क्षः स॒खा ह॑यताम्।
उप॑हूताँ(४)हो। इडोप॑हूता। उप॑हूतेडाँ। उपो॑ अ॒स्माः इडाँ
ह॑यताम्। इडोप॑हूता। उप॑हूतेडाँ। मा॒न॒वी घृ॒तप॑दी मै॒त्रावरु॑णी।
ब्र॒ह्म दे॒वकृ॑त॒मुप॑हूतम्॥ २९॥

दै॒व्या अ॒ध्वर्य॑व॒ उप॑हूताः। उप॑हूता मनु॑ष्याः। य इ॒मं
य॒ज्ञम॑वान्। ये य॒ज्ञप॑त्नीं॒ वर्धा॑न्। उप॑हूते द्यावा॑पृथि॒वी। पूर्॒वजे॑
ऋ॒ताव॑री। दे॒वी दे॒वपु॑त्रे। उप॑हूतेयं यज॑माना। इन्द्रा॑णीवा॒-
ऽवि॒ध॒वा। अदि॑तिरिव सु॒पु॒त्रा। उत्त॑रस्यान्दे॒वय॒ज्याया॒मुप॑हूता।
भूय॑सि ह॒विष्क॑रण॒ उप॑हूता। दि॒व्ये धा॒म॒न्नुप॑हूता। इ॒दं मै॑ दे॒वा
ह॒विर्जु॑षन्ता॒मिति॑ तस्मि॒न्नुप॑हूता। वि॒श्वम॑स्याः प्रि॒यमुप॑हूतम्।
वि॒श्वस्य॑ प्रि॒यस्योप॑हूत॒स्योप॑हूता॥ ३०॥

स॒हर॑ष॒भा ह॑यता॒मुप॑हूतः सु॒पु॒त्रा ष॑ट्॥ [१३]

स॒त्यं प्र॒वोऽग्रे॑ म॒हान॑ग्नि॒रहो॑ता॒ समि॑धोऽग्नि॒वृ॒त्राण्य॑ग्नि॒र्धोप॑हूतं दे॒वं ब॒र्हिरि॑दं द्यावा॑पृथि॒वी तच्छुं॑ योरा

प्या॒य॒स्वोप॑हूत॒त्रयो॑दश॥ १३॥

स॒त्यं व॒यं॑ स्या॒म वृ॒ष्टि॒द्या॒वा त्रि॒ंशत्॥३०॥

स॒त्यमु॒प॑हृ॒ता॥

हरिः॑ ओम्॥

॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके पञ्चमः
प्रपाठकः समाप्तः॥

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>